

Burgemeester en wethouders
t.a.v. Adviescommissie bezwaarschriften
Postbus 12600
2500 DJ Den Haag
Per DigiD

Den Haag, 29 oktober 2019

Betref: bezwaarschrift omgevingsvergunning 201917685/7352595

Geacht college,

De Bomenstichting Den Haag (hierna: BDH) en de Stichting SOS Den Haag (hierna: SOS) hebben kennis genomen van de omgevingsvergunning voor het kappen van 36 bomen (stamomtrekken 47 cm - 315 cm) en het verplanten van 27 bomen (stamomtrekken 31 cm - 144 cm), staande in het park Koekamp en het terrein van Staatsbosbeheer aan de Boslaan 12 - Bezuidenhoutseweg (hierna: de omgevingsvergunning). Hierbij maken BDH en SOS tijdig bezwaar tegen het besluit, d.d. 19 september 2019, met kenmerk 201917685/7352595 (productie 01)

De omgevingsvergunning ligt in het verlengde van het bestemmingsplan Koekamp, Malieveld, Haagse Bos met identificatienummer NL.IMRO.0518.BP0318GKoeMaHbos-50VA (hierna: het bestemmingsplan Koekamp e.o.). De omgevingsvergunning dient namelijk ter uitvoering van het bestemmingsplan. SOS en BDH hebben beroep ingesteld tegen het bestemmingsplan en zienswijzen ingediend over het Ontwerpbestemmingsplan (producties 02, 03, 04 en 05). Immers, bij het tot stand komen van het bestemmingsplan heeft de afweging van belangen niet, dan wel niet zorgvuldig of onvoldoende gemotiveerd plaatsgevonden. De Intentieovereenkomst (2017) is vanaf het begin leidend geweest (productie 06). Alternatieve mogelijkheden werden niet toegelaten terwijl vijf alternatieven zijn geopperd. SOS en BDH verzoeken de inhoud van beroep en gronden geheel te zijn herhaald en ingelast te beschouwen.

Ten behoeve van de realisatie van het bestemmingsplan Koekamp e.o. wordt een watergang verplaatst, voet- en fietspaden aangelegd door het Park van de Koekamp en het Bos rondom de Werf van Staatsbosbeheer (SBB). Ter verbinding wordt een brug aangelegd over de watergang van Park naar Bos. De toegangsweg van de Boslaan naar de Werf wordt verbreed. Door deze herinrichting dienen bomen te worden gekapt c.q. verplant.

Op het groen van de Koekamp is cumulatief een zeer hoog beschermingsregime van toepassing. Aan de Koekamp is door zowel het Rijk, de Provincie Zuid-Holland als het college van B&W de grootste mogelijke bescherming gegeven (Acte van Redemptie, Rijksbeschermd Stadsgezicht, Kroonjuweel, Stedelijke Groene Hoofdstructuur, Ecologische Verbindingszone Schenkstroom, APV). Bovendien zijn de bomen uit het register van Monumentale Bomen van de landelijke Bomenstichting van nationaal belang.

1

Postadres: Talinglaan 19, 2566 VN Den Haag
Telefoon: 070-3562031
Website: <https://www.bomenstichtingdenhaag.nl/>
K.v.K.-nummer 63212404

Email: info@bomenstichtingdenhaag.nl
Facebook: <https://www.facebook.com/bomenstichtingdenhaag/>
Bank: IBAN NL29 INGB 0007 3521 95

Daarbij wordt in het algemeen de noodzaak van behoud en bescherming van groengebieden in de stad steeds groter.

De Koekamp maakt deel uit van de Ecologische Verbindingszone Schenkzone. *De zone langs de Schenk brengt het 17de eeuwse landschap van het veenweidegebied van de Duivenvoordse Veenzijdse polder als het ware tot in het centrum van de stad. Deze zone sluit aan op de provinciale en nationale ecologische hoofdstructuur. Daarmee zorgt deze groene ader voor een waardevolle aanvulling op het aanwezige groen.*

SOS en BDH maken bezwaar tegen de omgevingsvergunning en wel om de volgende redenen.

Algemene Plaatselijke Verordening voor de gemeente Den Haag

Ten eerste is het besluit in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel en motiveringsbeginsel. De Algemene plaatselijke verordening voor de gemeente Den Haag (hierna: "APV") strekt tot bescherming van houtopstanden. Zo is het verboden een houtopstand zonder vergunning te vellen of te doen vellen (art 2:87 lid 1). Op grond van artikel 2:91 lid 1 kunnen in het belang van de bescherming en het behoud van houtopstanden aan een vergunning bijzondere vergunningvoorschriften worden verbonden. Eén van die voorschriften (artikel 2:91 lid 2 sub c) luidt als volgt:

"dat pas tot vellen mag worden overgegaan indien vergunningen inzake bouw, aanleg of andere ruimtelijke herinrichting onherroepelijk zijn geworden en de feitelijke en financiële uitvoering van deze werken voldoende gewaarborgd is."

Gelet op het onomkeerbare gevolgen van kappen, beoogt artikel 2:91 lid 2 sub c te voorkomen dat bomen onnodig worden gekapt, als gevolg van een wijziging in de plannen van een ruimtelijke herinrichting. Zoals reeds aangegeven houdt de bestreden omgevingsvergunning verband met het bestemmingsplan Koekamp e.o. waar tegen beroep is ingesteld. Gelet op het beroep tegen het bestemmingsplan staat de ruimtelijke herinrichting nog niet vast. Hierdoor is het nog onzeker of de watergang wordt verplaatst en andere herinrichtingsmaatregelen worden uitgevoerd met als gevolg dat het onzeker is of de bomen moeten worden gekapt. Pas na de uitspraak van de Raad van State en pas nadat de overige omgevingsvergunningen onherroepelijk zijn geworden (bouw-, aanleg- en watervergunningen), mag er op grond van de APV worden gekapt. Aangezien de plannen nog kunnen wijzigen, is de verlening van de omgevingsvergunning prematuur. Gelet op het belang van de bescherming en het behoud van de bomen had het college in de omgevingsvergunning het voorschrift moeten opnemen dat pas mag worden overgegaan tot kappen indien het bestemmingsplan en alle vergunningen onherroepelijk zijn geworden. Derhalve is het besluit in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel. Verder had het college moeten motiveren waarom voornoemde artikelen uit de APV niet zijn toegepast. Doordat een dergelijke motivering ontbreekt, is het besluit tevens in strijd met het motiveringsbeginsel.

Daarbij luidt artikel 2:91 lid 2 sub e als volgt:

"dat pas tot vellen mag worden overgegaan indien een ontheffing op grond van de Flora- en Faunawet onherroepelijk is geworden."

SOS en BDH stellen vast dat een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming (voorheen Flora en Faunawet) ontbreekt. Er is weliswaar onderzoek gedaan naar eekhoorns, broedvogels, boommarters en vleermuizen, maar niet naar mogelijk beschermde soorten in de te rooien bomen, waaronder oude eiken. Het is bekend dat oude eiken specifieke natuurhistorische waarden hebben. Juist bij deze oude eiken kunnen zeldzame insecten leven. Zo is niet uitgesloten dat bijvoorbeeld het Vliegend Hert voorkomt. Het Vliegend Hert (*Lucanus cervus*) is een habitat-soort (opgenomen in bijlage 2 van de Europese Habitatrictlijn). De soort is ook opgenomen in de Conventie van Bern (1979, opgenomen in annex 3). Het Vliegend Hert heeft oude eiken nodig als voortplantingsbiotoop en oud rottend hout als opgroeigebied voor de larven (https://www.wur.nl/upload_mm/c/e/4/953339f1-0d09-41e0-8b26-e52f549b98e0_WOt-technical%20report%209%20webversie.pdf?itemuud=2132b793-77f7-48db-aeb9-6eca8b24a5a4&webId=26098).

Eekhoorns. De eekhoorn is een beschermde soort. Dat betekent dat het verboden is eekhoorns te vangen, te doden, verontrusten of het nest te beschadigen. Aqua-Terra heeft ze niet gezien (productie 07). Talloze anderen wel, waaronder de boswachters, leidinggevenden van Staatsbosbeheer en leden van BDH.

De Gemeente Den Haag en Staatsbosbeheer hebben geen opdracht gegeven om onderzoek te doen naar deze natuurwaarden bij de te rooien en te verplanten bomen.

Evidente privaatrechtelijke belemmering

Zoals eerder aangegeven ligt de omgevingsvergunning in het verlengde van het bestemmingsplan. Immers, zonder de omgevingsvergunning kan het bestemmingsplan niet worden gerealiseerd. Dit leidt ertoe dat het college bij de verlening van de omgevingsvergunning had moeten beoordelen of sprake is van evidente privaatrechtelijke belemmeringen. Dit is het geval aangezien de Koekamp is beschermd met de Akte van Redemptie (zie tekst in de gronden van beroep, productie 03). Hierdoor wordt de Koekamp beschermd tegen het kappen van bomen. Het college kon niet voorbij gaan aan de Akte van Redemptie. Derhalve is het besluit in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel.

Effecten

Voorts heeft de omgevingsvergunning grote negatieve gevolgen tot gevolg. Enerzijds zal sprake zijn van minder ecosysteemdiensten van bomen (bomen leveren zuurstof, nemen NO_x en CO₂ op, vangen fijnstof af, verminderen wateroverlast, productie 08), anderzijds leidt de omgevingsvergunning tot achteruitgang van de in de APV opgenomen natuurwaarden, recreatiewaarden, belevingswaarden en gebruikswaarden, omdat een 16-tal bomen met hun wortels de oevers van de watergang in standhouden (productie 09).

Stikstof. Aqua-Terra Nova beschrijft in paragraaf 2.5 (beoordeling beschermde natuurgebieden, Eco-effectscan, 2017, productie 10) wanneer beoordeeld moet worden of negatieve effecten op de Natura2000-gebieden uitgesloten kunnen worden, met een nadere uitleg in bijlage 1 (wettelijk kader). SOS en BDH vinden het – onder verwijzing naar de beroepsgronden - onzorgvuldig dat niet gekeken is naar

de gevolgen van de herinrichtingsmaatregelen en gebruik voor de stikstofdepositie, terwijl bomen, door het opnemen van NO_x, een belangrijke rol spelen bij de stikstofdepositie. Juist de bomen die hier in het geding zijn, betreffen grote oude bomen die voor wat betreft de opname van stikstof niet te vervangen zijn door jonge kleine boompjes. Gelet op artikel 6 lid 2 van de Europese Habitatrichtlijn (92/42/EEG) dienen er passende maatregelen te worden getroffen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats niet verslechtert. Hier is niet aan voldaan, zie verder gronden van beroep.

Verder zijn er geen dwingende redenen van groot openbaar belang, waardoor het project doorgang moet vinden.

Herinrichting en gebruik. Aqua-Terra beschrijft in paragraaf 2.6:

"Voor de aanwezige beschermde soorten of beschermde soorten waarvan de aanwezigheid niet uitgesloten kan worden, worden de effecten van de voorgenomen handelingen beoordeeld en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Wet Natuurbescherming en de zorgplicht."

Deze zinsnede maakt duidelijk dat het onderzoek zich vrijwel geheel gericht heeft op de voorgenomen werkzaamheden bij de herinrichting, maar niet om de effecten van het gebruik ná de herinrichting. Tijdens de werkzaamheden moeten de vogels zich maar ergens anders zien te redden, zoals bij de aanleg van een fiets- en voetgangers-knooppunt in het bos rond de Werf. Echter, daarna lopen en fietsen dagelijks duizenden mensen over de paden.

Aqua-terra stelt in paragraaf 8.2 het volgende vast (productie 11):

"Hierdoor zal het leefgebied van de vogelsoorten welke nu aanwezig zijn in het plangebied kleiner worden en zullen ze (deels) genoodzaakt zijn uit te wijken naar andere gebieden."

Kortom, het rooien van bomen, de aanleg van een nieuwe brug en de aanleg van voet- en fietspaden veroorzaakt versnippering en verstoring van het bosgebied. Het leidt tot verkleining van het leefgebied van vogelsoorten en verarming van vogelsoorten. Door hieraan voorbij te gaan handelt het college in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel. SOS en BDH vinden dit in strijd met de wet- en regelgeving, beleid.

Boom Effect Analyse. Doel (citaat):

"De Boom Effect Analyse (BEA) dient inzicht te geven in de vraag of de betreffende bomen binnen het project in de huidige verschijningsvorm en op de huidige standplaats duurzaam kunnen worden behouden en welke projectaanpassingen, gerichte (beschermings)maatregelen en randvoorwaarden hiervoor noodzakelijk zijn."

De BEA is van 11-09-2019, nadat het bestemmingsplan al door de gemeenteraad was vastgesteld (18-07-2019). Echter, het uitgangspunt voor de BEA is de VO van de herinrichting van de Koekamp geweest. Dat kon ook niet anders want het VO was al vastgesteld in de Intentieovereenkomst tussen het college en SBB (2017). Normaal gesproken vindt de BEA plaats in de vooronderzoek, waarna de uitgangspunten voor het

ontwerp geformuleerd kunnen worden. Zie ook het norminstituut Bomen (2014, Hoofdstuk 16 Bomen Effect Analyse, productie 12). Echter, het tegenovergestelde heeft plaatsgevonden. De BEA heeft het vergraven van de watergang, de aanleg van fiets- en voetpaden als uitgangspunt genomen. De BEA heeft geleid tot slechts enkele kleine aanpassingen om 7 bomen te sparen.

De BEA heeft niet in kaart gebracht welke bomen, die mogen blijven staan, zo dicht langs de watergang staan dat ze het in de toekomst toch niet redden omdat hun wortels nu al (bijna) reiken tot de bestaande watergang. Bij het vergraven worden deze wortels afgescheurd, omdat het vergraven niet zachtzinnig gebeurt.

Van de 36 bomen die gekapt moeten worden vanwege de herinrichting hebben de meeste bomen een hoge levensverwachting: 23 hebben een levensverwachting van meer dan 15 jaar en nog eens 8 van 10-15 jaar. Verder blijft het onduidelijk waar de te verplanten naar toe gaan.

SOS en BDH stellen vraagtekens bij de BEA omdat hij gebaseerd is op de VO en deze niet heeft geleid tot een algehele aanpassing van het VO om alle (oude) bomen van natuurhistorische waarden en de aanleg door Zocher (cultuurhistorische waarden) te sparen.

Bomenbalans. De vergunning gaat uit van de kap van 36 bomen en het herplanten van 52 bomen. Het duurt 10-tallen jaren voordat de nieuwe bomen gelijkwaardige ecosysteemdiensten zullen vervullen als de nu te kappen bomen (productie 08). SOS en BDH zijn van mening dat het college onzorgvuldig heeft gehandeld door niet met de omvang van de kronen van de bomen rekening te houden.

Compensatie

Ter compensatie voor de te kappen bomen worden nieuwe (lees: jonge) bomen geplant met een stamomvang van 20/25 cm.

SOS en BDH vinden de compensatie volstrekt onvoldoende. Niet alleen de kroonomvang en daarmee samenhangende waarden van beleving, recreatie, waarden voor natuur (zie hierboven) en milieu (zie de hierboven genoemde ecosysteemdiensten) en gebruik (vasthouden van oevers) van de jonge bomen vallen in het niet bij de te rooien oude bomen. Maar ook de herinrichting als zodanig is niet te compenseren met het planten van nieuwe bomen.

Participatietraject

De omgevingsvergunning maakt geen melding van de grote mate van ontevredenheid, die in het participatietraject is ontstaan. Gebrek aan informatieverstrekking, onduidelijke informatie, het niet willen ingaan op alternatieve mogelijkheden en andere voorvallen hebben geleid tot wantrouwen. Zie verder de gronden van het beroep.

SOS en BDH vinden het onzorgvuldig dat de gemeente dit niet heeft vermeld.

Coalitieakkoord

In de paragraaf Groene en klimaatbestendige stad (p. 36, productie 13) gaat het coalitieakkoord (2018) in op bomen.

"Bomen vormen ons groene kapitaal. We gaan zeer terughoudend om met het afgeven van kapvergunningen. Bomen worden alleen gekapt als het aantoonbaar niet anders kan."

Echter, door de aanvrager/rechtmatige eigenaar van de bomen zijn geen alternatieven aangedragen om te voldoen aan het coalitieakkoord en om de bomen te behouden. Dit terwijl bewoners en belangenorganisaties (waaronder de SOS en BDH) vijf alternatieve mogelijkheden hebben voorgesteld om bomen en andere natuur te behouden. Deze zijn door de gemeente en Staatsbosbeheer alle van tafel geveegd zonder nadere onderbouwing (Verkenningen nadere optimalisatie VO, productie 14).

Afweging van belangen

Art 2:88 gaat verder in op de bescherming van houtopstanden:

Het bevoegd gezag kan de vergunning of ontheffing, als bedoeld in artikel 2:87, eerste lid, weigeren dan wel onder voorschriften verlenen in het belang van:

- natuur-, educatieve en milieuwaarden;
- belevings- en gebruikswaarden

SOS en BDH stellen vast dat het belang van de bomen op de Koekamp niet alleen een lokaal belang is, maar ook van provinciaal en zelfs van landelijk niveau (Stedelijke Groene Hoofdstructuur, Kroonjuweel, landelijk Register van Monumentale bomen, Acte van Redemptie, Rijksbeschermd stadsgezicht). Bij de belangenafweging dient het belang van bescherming en behoud van dit groengebied dan ook uitermate zwaar te wegen.

Echter, SOS en BDH hebben deze belangen niet kunnen terugvinden bij de afweging. Niet is terug te vinden welk gewicht de bescherming en behoud hebben gekregen ten opzichte van het andere belang, nl de Stadsentree Koekamp.

De omgevingsvergunning beschrijft de afweging als volgt:

"Gelet op het voormelde weegt het belang van de aanvrager om 36 bomen te kappen en 27 bomen te verplanten zwaarder dan de waarden die de bomen vertegenwoordigen."

Kennelijk is prioriteit gegeven aan de afspraken, die terug te voeren zijn naar de Intentieovereenkomst (2017) tussen het College van B&W van de gemeente Den Haag en Staatsbosbeheer.

SOS en BDH stellen vast dat de gemeente de waarden van de bomen alleen heeft uitgedrukt in aantallen, wat een schromelijke onderschatting is, wat moge blijken uit al dat hiervoor beschreven is. Het belang van behoud van het groengebied had omschreven dienen te worden in de

omgevingsvergunning en had zwaarder dienen te wegen dan de belangen van partijen uit de Intentieovereenkomst mede omdat er alternatieven zijn.

De aan de totstandkoming van deze omgevingsvergunning ten grondslag liggende belangenafweging is dan ook – naar de mening van SOS en BDH - niet te kenmerken als zorgvuldig. SOS en BDH vinden de omgevingsvergunning onverenigbaar met de geldende wet- en regelgeving, provinciale verordening en gemeentelijke beleid, te weten het behoud en versterking van het waardevolle groengebied en de bomen.

SOS en BDH verzoeken u, om bovenstaande argumenten, het bezwaar gegrond te verklaren en de omgevingsvergunning te herroepen, met veroordeling van het college in de kosten van deze bezwaarprocedure, waarvoor juridische bijstand is verleend door mr. A.P van Delden en mr. L.E. de Leeuw (La Gro Geelkerken – advocaten).

Met hoogachting,
Mede namens Stichting SOS Den Haag

C.M. Visser - voorzitter